

List izhaja
dvakrat na mesec.
Posamezna št. 75p
Naročnina
mesečno 150 D.
Rokopisi se ne
vračajo.
Nebrankirana pisma
se ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Poštnina plačana
v gotovini.

Uredništvo in
upravnništvo v
Št. Peterski
vojašnici.

Glasilno izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.

Govor zastopnika našega Udruženja judenburškim žrtvam.

Ob grobu judenburških žrtev na ljubljanskem pokopališču je govoril v imenu našega Udruženja kapetan tov. Božidar Nedić iz Beograda sledeče:

»Dolazim, da u ime Udruženja Ratnih Invalida cele zemlje poklonim se prahu Judenburških žrtava.

Slatko je umreti za Otadžbinu ali ako vojnik gine u svojoj slobodnoj zemlji na polju časti uzvišeno je, pa ipak on samo čini svoju dužnost, koliko je tek uzvišena žrtva Judenburških heroja, koji se dinu pod pritiskom grube sile u neprijateljskoj zemlji in padaju za svetu ideju oslobođenog jugoslovenskog naroda.

Neka mi oproste porodice svetih žrtava, koje su pred manu što ću im drage pokojnike otežiti na momenat, jer one su bile samo njihove do ovog trenutka, od sada pripadaju one svima nama, pripadaju celoj naciji. Karakteristika koju naročito valja podvući je u tome, što oni junaci nepadaju za slobodu svoje uže domovine Slovenačke ne, one padaju za širu Otadžbinu, za celu naciju, za Jugoslaviju. Eto tu je veličanstvo njihovog požrtvovanja.

Omladino, zar češ moći naći čistijeg moralnog vrela, odakle češ se moći napiti i zagasiti

zeđ za vaspitanje u nacionalnom duhu do ovog vrela iz koga su se napajale judenburške žrtve. Jugoslovensko nebo tako je lepo ova zemlja je Boga tako blagoslovljena, da u njoj ima i suviše mesta za sve poštene patriote i ispravne državljane. U dobu kada neprijatelji, koji okružuju našu zemlju sa sviju strana ljubomornim pogledom posmatraju naše zajedničko delo ujediničenja, kada još više unutarnji črv počinje da nagria sveto delo, za koje su pale ove žrtve pred nama omladino koncentriše se oko tvoje jugoslovenske zastave, primije iz naših ruku, da bi što čvrše bila i odbi svaki nasataj na nju.

Žrtve, koje pred nama leže, prve su koje su i nama trasirale prvi put, kojim smo mi pošli i koji treba ti omladino da nastaviš.

Drage sestre, v koje ćete nama sutra negovati i podiči podmladak ugledajte se na majke judenburških žrtava i vaspitajte ih u tom duhu kako bi naše zajedničko delo bilo večito.

Dečice naša, kada se budete vratilo svojim domovima i školama poslušajte vaše matere i nastavnike, koji će vam pričati o svetim žrtvama judenburških heroja napajajte se njihovima vrlinama, idejama, kako bi od vas postali dobri Jugosloveni. Ja, opraštajući se u ime invalida sa svojim poginulim drugovima judenburškim žrtvama kličem iz dubine duše:

Slava im, a njihovom i našem delu vsklikujem

Živela Jugoslavija!

Uradni del.

+ Vsem davčnim uradom. Vse listine (zadolžnice) zadevajoče denarno in materijalno pomoč invalidom, kakor tudi prošnje, pritožbe, zapisnik in rešitve, ki se predložijo ali izdajo ob zahtevanju, pridobivanju ali uživanju ene izmed pomoči, navedenih v čl. 2 invalidskega zakona, so oproščene vsake takse v smislu čl. 18 zakona o začasnih pomoči invalidom (Ur. l. 14/22) in § 69 dotičnega pravilnika (Ur. l. 81/22).

Na to se opozarjajo vsi uradi, ker se je oddelek za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani pritožil, da notarji oziroma davčni uradi zahtevajo zadolžnice, izstavljenе ob zgoraj označenih pogojih, kolekovanje listin. Na vsaki listini pa mora biti označen vzrok oprostitve. O tem so tamošnji notarji obvestiti. Dr. Ljudevit Valjavec s. r.

+ Službena mesta. Pozivljajo se slednjič oni reflektanti, ki nameravajo zaposliti službe pri podjetju bodočega novega kina »Ljubljanski dvor«, da še tekom tega tedna vložijo pismene ponudbe na izvršni odbor v Ljubljani, ker na poznejše se potem sploh ne bo oziralo. Enako se tudi ne more jemati v poštev direktnih prošenj na podjetje kina, ki je po pogodbi vezan na priporočilo in pritrđitev organizacije. Razpisana so mesta dveh operatorjev s prakso, ene blagajničarke, enega sluga, štirih bili-

terjev in nekaj žensk za snaženje. Pri vseh mestih se zahteva sposobnost za službo. Čas je samo še par dni, da ne bo potem neopravičenih pritožb in prebacivanj.

† Razpis mesta sluga je objavljen v urad. listu št. 52 od 4. t. m. in sicer za službeni okoliš delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Mesto je pridržano certifikatistom in vojnim invalidom ako so fizično zanj sposobni. Svojeručno pisane prošnje je vložiti do 15. junija t. l.

† Natečaj. Razpisuje se natečaj za uporabo restavracije na postaji Bistrica-Bohinjsko jezero. V uporabo se prepušča velika baraka na peronu, ki je preje služila za carinarno in obstoji iz ene velike ni šest malih sob brez opreme. Najemnik mora na lastne stroške izvršiti vse adaptacije, ki so potrebne za voditev obrti, ki pa preidejo takoj v last železnice. Najemna doba traja pet let. — Ponudbe kolkovane z 20 Din. in opremljene z npravnstvenim izpričevalom, obrtnim listom in domovnico, je treba poslati z opombo »Ponudba k št. 12.631/23 za restavracijo Bistrica-Bohinjsko jezero« poslati najkasneje do 30. junija t. l. Direkciji državnih železnic v Zagrebu, Mihanovičeva ulica 12. Kot jamstvo je treba vplačati pri glavni blagajni direkcije do 29. jun. svoto 100 Din. — Natančnejša obvestila je mogoče dobiti pri direkciji v sobi št. 53.

je izvoliti predsednika in dva namestnika, dva tajnika in dva overovatelja zapisnika.

Za predsednika kongresa je bil enoglasno izvoljen profesor Milošević Milan, ki takoj zavzame svoje mesto. Nato imenuje za svoja namestnika tov. Ergovića in tov. Stefe, ki ju kongres enoglasno potrdi. Za tajnika sta izvoljena tovariša Šarc in Mrvojić. Overovateljem zapisnika tov. Jurišić in Gavrilović.

V verifikacijski odbojr se izvolijo tt. Abramović, Osana, Gavra, Grajčević, Valozić. Kongres naloži temu odboru, da mora podati svoje poročilo pismeno.

Predsednik Milošević pozove kongres, da zakliče kralju Aleksandru »živio« in predlaga pozdravno brzojavko, ki se takoj odpošlje. Dobrotniku invalidov kraljeviču Juriju se istotako pošlje v Pariz brzojavka, kjer ga invalidi prisrčno pozdravljajo. Kraljevič Jurij je že na drug dan odgovoril z brzojavko in pozdravil delegate.

Po vseh teh formalnostih se poda beseda tov. Orovacu, ki poda obširno poročilo delovanja Središnjega odbora, ki ga je prinesel tudi centralni organ »Ratni Invalid«. Za nadzorni odbor poda poročilo tov. Reljić. Ko se je podalo še blagajniško poročilo, se je otvorila debata, ki je trajala cel dan. V tej debati se je opazalo, da se v organizaciji nahaja še vedno navada, da pastajajo posamezniki osebni in kritikujejo delovanje zgolj zato, ker temu ali onemu ne ugaja ta ali ona oseba v odboru. Vsled tega je bila debata mestoma burna in živahna. Dasi take debate vzbujajo v posameznih delegatih večje zanimanje za stvar, da globlje in natančneje proučava poročilo, ga meri na njegovo resničnost in meri uspehe delovanja Središnjega Odbora, so one zopet krive, da se kongres preveč zavlačuje. Opažalo se je pri nekaterih kritikah, da so na kongres se vrnili tudi nekateri ljudje z namenom, da bi izzvali razdor, kar pa je kongres kmalu spoznal in ta poskus spretno in energično odbil.

Med tem je podal verifikacijski odbor svoje poročilo. Iz njega se je videlo, da je vseh delegatov 133 in sicer jih je poslal izvršni teritorij Zagreb 15, Sarajevo 15, Skoplje 14, Središnji odbor 13, Ljubljana 20, Kragujevac 14, Split 19, Vojvodina 12 in Črnagora (Podgorica) 8.

Ker je bila ura ena popoldan, se je po poročilu verifikacijskega odbora, ki se je sprejelo, kongres prekinil, da gredo delegati k obedu.

Ob dveh popoldne se je kongres nadaljeval. Debata o poročilu se je zaključila in kongres je poročilo odobril in dal staremu Središnjemu Odboru absolutorij.

S tem se predsednik »Udruženja« tov. Nedić poslovil od odbora in vsi zavzamejo mesta med ostalimi delegati.

Oglasi se k besedi tov. Mitrić Spasoje, ki pove, da treba izvoliti komisijo, da prouči predloge izvršnih odborov glede spremembe pravil. Tu se je razvila kratka, a ostra debata. Nekateri so branili stara pravila, da so dobra in naj se ne popravljajo. Med tem so pa vsi Izvršni odbori tekom cellega leta praktično spoznali, da so pomanjkljiva in na nekaterih mestih nejasna, kar je bilo večkrat vzrok različnemu razlaganju tega ali onega člena. Pravila niso sveto pismo, da bi se ne smela spremeniti, ako to zahteva življenjski interes organizacije. Našli so se tudi delegati, ki so se, ali nevedoma ali namenoma vedno sklicevali, da se zborovanje po tem členu ali drugem ne vrši natančno. Pojasnilo se jim je, da so pravila okvir, v katerem se naj giblje delovanje »Udruženja«, kongres pa je najvišji organ organizacije in ima pravico odstopiti od kakšne dvoumne ali stereotipne točke, ki ni v prid organizaciji ali zborovanju.

Predlog, da se dnevni red v točki 6 in 7 spremeni tako, da bo 7 točka 6, a 6 da bo 7, se sprejme z veliko večino. Proti so bili samo nekateri člani bivšega Središnjega Odbora.

Nato se izvoli zakonodajni odbor, ki naj pripravi predloge za spremembo pravil. V ta odbor je vsak Izvršni Odbor poslal po enega delegata. Za Ljubljano je bil tov. Krušič.

Tretji državni kongres vojnih invalidov v Splitu.

(27., 28., 29. maja 1923.)

Prvi dan kongresa.

Že v petek so jeli prihajati delegati, v soboto pa so se vršile že predkonference, majhne seje, izdeloval in pripravljali se je materijal, da se poda kongresu v oblikovani formi in se tako olajša njegov delo.

Vkljub temu je trajal ta kongres tri dni, kot dokaz, da Udruženje vseh vojnih žrtev v trdno, enotno in v resnici disciplinirano organizacijo ni tako lahka reč, kakor si morda to misli ta ali oni.

Vendar, ne glede na to, da so se sešli delegati iz vse države, da je v današnjih razdraženih političnih in strankarskih časih, ko avtonomizem, fevdalizem, centralizem in kaj vem, kakšen »izem« pretresa ozračje v državi SHS, je bilo v vseh delegatih toliko dobre volje in razumevanja za enot-

nost organizacije, da se je ona na tem kongresu še utrdila bolj tesno.

V kinu Karaman se je v nedeljo 27. maja t. l. otvoril kongres vojnih invalidov. Ob tričetrt na 9 ga je otvoril predsednik »Udruženja« tovariš Nedić in pozdravil sešle se delegate-invalida.

S kratkim nagovorom se je dotaknil gostoljubja dalmatinskih tovarišev, ki so nas v resnici sprejeli, kakor sprejema domačin svoje dragega prijatelja. Dotakne se pomena »Udruženja« vojnih invalidov in se spominja padlih in umrlih tovarišev, ki jim ves zbor zakliče »slava«.

Nato predstavi kongresu zastopnika ministrstva socialne politike in župana mesta Splita, ki sta počastila kongres s svojo navzočnostjo in oglašili dnevni red, ki se sprejme.

Prešlo se je h konstituiranju kongresa. Trebalo

V smislu pravil se preide na volitev nove osrednje uprave. Ker se predsednik voli tajno in po listkih od kongresa, se razdele listki in prekine zborovanje na 10 minut. Po zopetni otvoritvi se glasuje poimensko. Skrutinij je pokazal sledeči rezultat. Oddanih je bilo 133 listkov in sicer. General Pokorni je dobil 72 glasov, polkovnik Lazarić 56, Nedić 3, prazna sta bila 2 listka. Izvoljen je bil torej general Pokorni, ki je aktivni general, ki pa misli iti v pokoj, ker je invalid.

Ker je lokal kino Karaman potreboval dvorano za predstavo in ker je bilo že 5. popoldan, se kongres zaključil z določbo, da se na drug dan začne točno ob 8. uri zjutraj.

Tako je prešel prvi dan kongresa.

Drugi dan kongresa.

Točno ob pol 9. dopoldan se je otvoril drugi dan, 28. maja kongres, da nadaljuje svoje delo. Ker general-invalid Pokorni ni bil navzoč vsled zaposlenosti, je vodil dosedanji predsednik kongresa zborovanje dalje.

Sestavi se kandidatski odbor, v katerega so poslali izvršni odbori po dva člana. Ljubljana je delegirala tovariša Štefeta in Osana. Ker se je izvršni odbor Podgorica odstranil, ker ni bil soglasen s tem, da se predlog nekega delegata, da se še enkrat voli predsednika, ker je general Pokorni dobil le 11 glasov večine, ni sprejel, se konstatira, ali ima kongres kvorum. Bilo je navzočih 105 delegatov proti 133. Odstranilo se jih je torej 28, kar pa na kvorum nima vpliva, ker je velika večina navzoča.

Kandidacijski odbor je pripravil dve listi, ki se obe prečitata. Sprejme se prva lista enoglasno. — Ker je takorekoč že pri glasovanju za predsednika bil izvoljen tudi podpredsednik, so bili izvoljeni sledeči tovariši:

General Pokorni, predsednik.

Upravni odbor: Pero Lazarević, Pero Madžarac, Dragoje Kotlaić, dr. Uroš Stajić, dr. Voja Mladenović in 2 iz Zagreba.

Namestniki: dr. Voja Pavlović, Milivoje Marin-ković, Dušan Nikolić.

Nadzorni odbor: Voja Reljić, Dušan Dimitrijević, Kosanović Milan, Drago Dinic, Djuro Sapi-nac.

Namestniki: Milan Cvetković, Mibajlo Stepa-nović, Čedo Tomić.

Po volitvah se preide na točko dnevnega reda: Sprememba pravil. Zato izvoljeni zakonodajni odbor je podal svoje predloge. Pravila in spremene-jene točke se čitajo točka za točko, diskurirajo, popravlja se, kar ni dovolj jasno in sprejmejo. Posebno važen je člen 6. pravil, ki se izpopolni, da so lahko člani odbora tudi vdove padlih voja-kov. To je zato važno, ker se mnogokrat čuti pri tej ali oni podružnici, da ni dovolj požrtvovalnih invalidov, ki bi delali v organizaciji, a ženskam-vdovam dosedaj ni bilo pristopa. S tem je to od-pravljeno.

Ker je Izvršni Odbor Split, kot gospodar pri-prav za kongres in gostitelj hotel delegatom poka-zati tudi zanimivosti okolice Splita, da spoznajo ker je prilika, ta kos jugoslovanske države, je pripravil majhen zlet v Trogir in Kastel stari, kjer je pripravljen skupen obed in večerja.

Dasi so bili delegati proti izletu, ker še kon-gres ni izvršil svojega dela, se vendar ni moglo odkloniti gostoljubja Izvršnega Odbora Split, ker bi lahko odklonitev pomenila nezadovoljstvo s Splitom, je bil sprejet predlog, da se gre na zlet a zamujen čas se naknadi po vrnitvi, to je po pred-stavi kina ob 10. uri ponoči.

Po vrnitvi z zleta se nadaljuje kongres do 2. ure popoldne, kjer so se sprejele spremembe pravil v vseh predloženih točkah po vroči debati in pojasnjevanju enoglasno.

Tretji dan kongresa.

Ostala je zadnja točka dnevnega reda: Kon-gres 29. maja t. l. se otvori ob 8. uri zjutraj. Po-dali so se razni predlogi in direktive Središnjemu Odboru. Ljubljana je podala svoje predloge in za-hteve pisane in utemeljene. Tu so zahteve, da se prodaja tobaka da samo invalidom, da se podpore izplačujejo, da se povsod upošteva v prvi vrsti in-valide in da se na socialni politiki pokrajinske uprave za Slovenijo ne šikanira invalide-uradnike, ki delujejo v organizaciji in nekaj drugih.

Vsi predlogi se odstopijo Središnjemu Odboru z naročilom, da jih odpravi na pristojna mesta in kontrolira njih izpolnitev.

Da se sestavi resolucija, se izvoli odbor, v ka-terega je Ljubljana poslala tov. Krušiča.

Predsednik kongresa čita dospele brzojavke, ki so dospele od kraljeviča Jurija, čačkega okru-ga invalidov, izvršnega odbora Bitolj, Odbora invali-dov Kumanovo, Bosanske Gradiske. Veliki zbor invalidov, ki je bil v tem času v Beogradu svari kongres, naj ne voli špekulantov. Lazarević je po-slal pozdrav in se oprostja, da ni mogel priti osebno.

Vojni invalidi v Pakracu so poslali resolucijo, v kateri konstatirajo in protestirajo, da še ni za-kona o invalidih, še manj pa o vdovah in sirotah in prosil, da ta protest predloži na najvišjem mestu. S tem je kongres invalidov dovršil svoje delo, ki mu je bilo zadano in predsednik ga je zaključil ob 11. uri dopoldne.

Kongres je pokazal, da je mnogo sile v orga-nizaciji in da je ona jednolna. Dolžnost posamez-nega člana pa je, da jo jača z agitacijo in z disci-plino.

III. Državni Kongres Invalidov, ki je zboro-val od 27.—29. maja 1923 v Splitu, je po vsestran-ski debati sprejel enoglasno sledečo

RESOLUCIJO:

Konstatira:

1. da invalidsko vprašanje še ni rešeno, dasi je prešlo že 5 let od osvoboditve in združenja na-sega naroda, na katerem so invalidi delali največ in pri tem izgubili dele svojega telesa, a tisočero njihovih tovarišev je padlo na bojnih poljih, zapu-stivši neprekrbljene rodbine;

2. radi te resnice naroča svojemu novoizvolje-nemu Središnjemu Odboru, da prime najenergič-neje vse mere, da se zakon invalidov, sporazumno izdelan v Ljubljani takoj uzakoni, imajoč vedno pred seboj zaslužen patriotizem invalidov. V protivnem slučaju, ako Vlada in Skupščina tega ne stori, se jo takoj obtoži. A v tem slučaju kon-gres odklanja od sebe vsako nadaljno odgovornost glede nepotrpežljivosti invalidov in rodbin padlih vojakov.

3. Središnji odbor mora biti izraz in volja inva-lidov cele kraljevine SHS in odločno zahteva od svojih članov, da ga čuvajo.

4. Središnjemu Odboru se nalaga:

a) Da v avdijenci Nj. Vel. kralju Aleksandru Prvem obrazloži težki položaj invalidskega vpra-sanja;

b) da to resolucijo preda v originalu predse-dniku Narodne Skupščine, predsedniku kraljevske vlade in ministru za socialno politiko.

V Splitu, dne 29. mja 1923.

Tajnika: Šare, Mrvojić, Predsednik: Milošević.

K temu je III. invalidski državni kongres, zborujoč od 27.—29. maja 1923 v Splitu naložil no-noizvoljenemu Središnjemu odboru sledečo direk-tivo k resoluciji:

»V duhu resolucije delati z vsemi silami, da se sprejme invalidski zakon, ki je izdelan spora-zumno v Ljubljani; za druga dela kongres Središ-njemu odboru daje še sledeči program:

Tuberkulozno bolnišnico na Golniku (Slove-nija) Surdubici in Brestovcu za invalide se mora takoj dozidati in se mora dati invalidom, vojnim vdovam in sirotam brezplačno zdravljenje. Po bol-nicah treba tuberkulozne invalide oddeliti od dru-gih bolnikov.

Ortopedske bolnišnice, ki so bile zaprte, se morajo takoj zopet otvoriti. Ustanoviti se imajo ambulance za točen in brezplačen pregled vojnih invalidov. Za Dalmacijo se naj v Splitu ustanovi

ortopedska delavnica. Za vsak vojni okrog se naj otvorijo azili za invalide.

Redukcija invalidov. Protestirati je, da so se pri redukciji uradništva in uslužbencev reducirali invalidi. Zahtevali je, da se jih zopet sprejme na svoja mesta in da se jih radi invalidnosti ne odpušča. Pri novi redukciji se ne sme niti eden invalid odpušiti, ako se ne zagreši kakih služ-benih nerednosti.

Odvzeto pravo »Udruženju«, da izdaja brez-plačno vožnje po železnicah in ladjah, se mora zopet priznati.

Dolžne podpore (pokojujine) naj se takoj iz-plačajo. Redna mesečna podpora, dodatki, naj se izplačujejo mesečno naprej v novozčnosti organi-zacije.

Vojna odškodnina, o kateri govori zakon, da se izplača vsakemu invalidu v gotovini. Pregle-dati se ima, kaj je od reparacijske komisije dolo-čeno kot odškodnina osebnim invalidom.

Agrarna reforma. Ima se delati, da se invali-dov-poljedelcem da potrebna zemlja, a hiše brez gospodarja naj se odstopijo invalidom.

Pomoč od ministristva socialne politike v obleki, obutvi, orodju in obrtnim kapitalom se naj daje v večjih količinah nego dosedaj. Treba pre-skrbeti, da se iz vojnih fondov dado pokojnine in-validom in rodbinam padlih vojakov.

Pošta, takse in davki. Službena pisma med organizacijami in državnimi oblastmi naj bodo brezplačna. Naj se osvobodijo invalidske prireditve (zabave, koncerti in — invalidski dan itd.) od takse. Invalidski davek se siromašnim invalidom, ki razum invalidske podpore in osebnega dela ni-majo drugih dohodkov, naj oprosti.

Odnosaji organov ministristva za socialno poli-tiko z invalidi in njihovimi organizacijami, naj bodo v skladu z dostojanstvom in njih zaslugami, oziraje se na njih trpljenje in težkoče. Uradniki, ki se v zgoraj navedenih mejah ne obnašajo, naj se pre-mestijo in kaznujejo.

Prodajalnice tobaka na drobno in državnega monopola naj preidejo definitivno v roke invali-dov in njih organizacij. Restavracije in kantine naj se prepuščajo izključno invalidom.

Izvršitev organizacije »Udruženja« je izpeljati tako, da se za to ne porabi lastna glavica »Udru-ženja«. Pri tem je treba gledati, da se ohrani edinstvo naše nacije in da posamezniki ne delajo na plemensko razcepljenost. Odstraniti se imajo vsa osebna vprašanja, razžaljenja in podcenjeva-nja. — Za organizacijo na novo osvobojenih kra-jev v Dalmaciji se ima dati Izvršnemu Odboru v Splitu potreben kredit.

List »Vojni Invalid« (Ratni Invalid) naj se postavi na višino, da bo dostojen branitelj invalid-skih pravic in da bo ogledalo invalidske duše.

Invalidski dom. Za zidavo velikega splošnega invalidskega doma v Beogradu, naj se zahtevajo vsi invalidski fondi, ki so namenjeni za ta cilj in se dado Središnjemu Odboru na razpolago, in da podvzamejo potrebne mere za zidavo Invalidskega doma.

V krajih Izvršnih Odborov, kjer ni Invalidskih Domov, je treba takoj podvzeti potrebne korake, da se tudi tam postavijo Invalidski Domovi. Eden takih Domov je potreben, da se postavi kar naj-hitreje v Splitu.

Resolucije in direktive se sprejmejo soglasno.

Na predlog, da se IV. kongres vrši v Sarajevu je bilo sklenjeno, da se to prepusti plenumu, ki to določi, kakor bodo pripuščale razmer.

Poročilo s seje Stalnega medzav. odbora za rešavanje inv. vprašanj v Gandu.

Comité permanent interallié pour l'Etude des Questions intéressant les Invalides de la Guerre (Stalni medzavezniški odbor se je sešel 16. aprila t. l. v Gandu in imel isti dan ob 10. uri dopoldne sejo, kateri je predsedoval Jugoslovan g. Agatanovič. Seje so se udeležili zastopniki Jugoslavije, Francije, Belgije, Portugalske, Grške in Japonske Na povabilo se je udeležil seje tudi g. Cassin.

V uvodnem govoru podzravi predsednik g. Agatanovič navzoče člane in hvali podjetni in delavni značaj Belgijcev ter se jim zahvaljuje za njih inicijativo. Kot prvemu da besedo gene-ralnemu sekretarju g. Reisdorffu, ki govori približno tako-le:

»S 1. julijem stopa C. P. I. v sedmo leto svojega delovanja; konstatiram pa, da niti s popolno finančno gotovostjo niti z moralno avtoriteto. Izstop Angleške, U. S. A. in Italije je izpodkopal temelj moralni enotnosti, katero je izkazovala organizacija do sedaj. Izstop teh vele-

sil je povzročil tudi občutno zmanjšanje proračuna, prejemki so se zmanjšali. Podpore zavezniških držav so znašale 73.000 fr., ki nikaokr ne morejo kriti vseh izdatkov, ki so znašali skupno 180.000 fr. Treba je, da damo organizaciji popolnoma novo obliko in upam, da bo mogoče to storiti začetkom julija t. l. Po mojem mnenju je predvsem treba ločiti razvoj C. P. I. od poteka njegovih nalog.

Tako se vsiljuje vprašanje ali naj perma-nentni odbor ostane še naprej, ali pa naj preneha. Po mojem mnenju mora ostati ta komite, ker je ravno on važno vezno sredstvo tako med posameznimi vladami kot med različnimi organi-zacijami, ki se zanimajo za vprašanja tihoče se vojnih invalidov in pa tudi med vsemi včlanje-nimi invalidi, ki so reprezentirani po zastopni-kih svojih organizacij. Ta odbor je edini tak na celem svetu; igral je in mislim, da bo tudi v bodočnosti izvrševal važno nalogo med zavezniški-mi tovariši. Je take moralne važnosti, da se

mora obdržati in mora rasti, stremiti pa mora tudi za tem, da se mu približajo države, ki do sedaj še niso zastopane v njem. Treba je, da C. P. I. čuva svoj značaj, da je resnična vez med zavezniki organizacijami.

Kar se tiče nalog odbora, se pa mora to vprašanje obravnavati z drugega stališča. Za obstanek in delovanje odbora je treba denarja. Poglejmo si zaporedoma različne naloge, katere si stavi C. P. I.

Naloga izpričevanja (le service de documentation) je pokazala svojo važnost, ko je ustanovila knjižnico, ki obsega vse, več ali manj glavne objave, ki se tičejo vprašanj vojnih invalidov. Ali naj opustimo našo zbirko in komu naj prepustimo delo? Po mojem mnenju moramo nadaljevati delo izpričevanja, ki mora ostati temelj vsega našega dela. Glasilo društva je »la Revue C. P. I.«, ki obstoja že pet let. Pošiljali smo jo vse morganizacijam, ki so se bavile z invalidskim vprašanjem. Da se odpomore velikim stroškom za vzdrževanje glasila, naj bi se revija nadomestila z objavami in letaki.

L. 1918. smo začeli z zbirko protez. Sami veste, koliko truda je stalo, preden smo zbrali 400 aparatov, ki jih že imamo. Ker bi nadaljne zbiranje aparatov zavedlo C. P. I. v prevelike stroške, svetujem, da zbirko opustimo, aparate pa izročimo Tehničnemu društvu za izdelovanje protez v Bruxelles-u.

Isto vprašanje stavi za »tehnični inštitut za proteze«, katerega smo ustanovili l. 1921. Moramo ga obdržati.

Medzavezniške konference, ki pravzaprav ne stoje v delokrogu odbora, bi, če ravno so te zelo koristnega začaja kot posredovalke reprezentanti različnih organizacij, včlanjenih v C. P. I., opustili baš radi velikih stroškov, ki so združeni z njimi. Kvečjemu naj ima odbor eno konferenco na leto in to v obliki čiste in enostavne delavne konference brez večjih izdatkov.

V nadaljnjem hočem razložiti oblike zadnje resolucije o likvidaciji dosedanjega delovanja C. P. I. Hočemo likvidirati, da zopet zidamo. Že preje sem povdarjal, da je treba obdržati izpričevalni in tehnični inštitut za proteze. Poskusimo napraviti proračunski načrt, ki bi obsegal poslovno dobo od 1. maja 1923 do 31. maja 1924:

Prejemki	74.000 Fr.
Stroški:	
tehnični inštitut za proteze	20.000 «
izpričevalni inštitut	45.000 «
glavn tajništvo	4.000 «
Skupaj	69.000 Fr.
Prebitek	5.000 Fr.

C. P. I. obdrži lahko svoja dva najvažnejša oddelka t. j. izpričevalni inštitut in pa inštitut za proteze.

Konferenca v Sandu mora predvsem določiti:

- ali naj C. P. I. obstoja še nadalje;
- kakšno in katero delo naj opravlja C. P. I. in
- postaviti mora temelje za bodoče naloge C. P. I.

Naloga bodočega sestanka je, da ugotovi štatute teh nalog za poslovno dobo 1923/24.

Predlog generalnega sekretarja, da predsednik na debato.

G. Brunnet svetuje, naj C. P. I. prepriča še nevlčanjene organizacije o načrtu omejiti svoje delo na najneobhodnejše in to bo najboljše sredstvo, da stopijo v C. P. I.

Predsednik g. Agatonović predlaga, da se vrši delavna konferenca v Parizu dne 6. in 7. oktobra. V ta namen naj se stvori pripravljalni odbor, ki naj izdela načrt za to zborovanje.

Predlogi g. generalnega sekretarja in gg. Brunnet in Agatonoviča se enoglasno sprejmejo.

G. generalni sekretar prečita pismo naslovljeno na C. P. I., katero je poslal poslanik čehoslovaške republike v Parizu. Poslanik omenja, da se čehoslovaška republika živo zanima za namero, da se vrši prihodnja seja C. P. I. v Pragi. Ker pa pravilnik vojnih invalidov, predviden v zakonih čehoslovaške republike ne bo končan pred koncem tega leta, smatra čehoslovaška vlada za udobnejše, da se vrši konferenca šele prihodnje leto, v času, ko upa, da bo mogla predložiti članom C. P. I. že dovršeno delo v zadevah vojnih invalidov. Komite sprejme povabilo čehoslovaške vlade in naroči sekretarju, da se zahvali zanj.

Drugo jutro so poslali najprej 20. lovski bataljon. Ker so bili večinoma Slovenci, niso hoteli nastopiti proti upornikom, ampak so se jim še pridružili. Konečno je prišel madžarski udarni bataljon št. 3. in stotnija gorskih strelcev iz Celovca. Stotnik Lukešič, velik madžarofil je s premočjo pomiril upornike, jih razorožil in proglasil nad mestom obsedno stanje.

Ulovljene kolovodje upornikov so zvezali in zaprli ter je bil tako končan upor, ki je imel velik vpliv na poznejše razmere v stari Avstriji, ki se je še isto leto razsula.

Dne 14. maja 1918 je prispelo vojno sodišče v Judenburg, ki je pričelo preiskavo. Kot voditelji so bili obtoženi Hafner, Možina, Davtovič, Štefanič, Rogelj, Smuk, Kadunc in Fajdiga, ki so bili obsojeni na smrt. Tiranske kroglice so zadale smrt njihovim izmučenim in izstradanim telesom. Pet let je preteklo in njih zemski ostanki so še vedno počivali v tujini skoro pozabljeni, daleč od svojcev, ki žalujejo in plakajo za njimi.

Letos pa je za to osnovani odbor zbral sredstva in pripravil vse potrebno, da so se izkopali in prepeljali v domovino, na odrešeno zemljo, za katero so se žrtvovali. Dne 2. junija t. l. so bili ob velikanski udeležbi vseh slojev našega naroda položeni v domačo grudo na ljubljanskem pokopališču.

Skupno z judenburškimi žrtvami so bili prepeljani v domovino tudi ostanki Ivana Endlicherja, ki je moral vsled svojega jugoslovantstva končati v ječi v Gradcu svoje mlado življenje.

Njih imena pa bodo ostala med narodom nepozabljena, ker so bili narodni mučeniki in žrtve, ki so padle za svobodo tlačnega naroda.

Med invalidskimi vrstami je veliko tovarišev, kateri so morali občutiti žalostna dejstva iz onih preteklih časov ter morajo poleg tega še celo življenje nositi vidne znake. Zato pa tem bolj sočustvujejo z nesrečnimi Judenburškimi žrtvami, posebno pa z njihovimi vdovami in sirotami, ki danes tugujejo v okrilju našega udruženja. Udruženje vojnih invalidov se je udeležilo akcije za prenos žrtev in tudi darovalo primerno vsoto za njihove ostale sirote.

Njihova beda je dvojna, za to se pričakuje, da bo pripomogla vsa čuteča javnost.

Pogreb judenburških žrtev.

Prav mnogo je tovarišev slovenskih vojnih invalidov, ki so služili pri bivšem 17. pešpolku. Od leta 1915, pa do konca vojna imel je ta polk svoj nadomestni kader v Judenburgu. Doba, katero je moral preživeti marsikateri »bivši Janez« v onih časih, mu bo ostala v trajnem žalostnem spominu. Bestijalen avstro-ogrski militarizem je izvrševal različne orgije nad slovenskimi vojaki ter se je posluževal vedno kulturnejših metod, kolikor bližje je bila pred razsulo njegova gojiteljica stara Avstrija. Kdor je moral izkusiti vse to, bo ohranil trajen spomin, ki mu mora razburjati tudi zdrave živce.

Slabše kot kupljena živina, moral je služiti naš človek vladajoči pohotnosti ter zastavljati svoje življenje na najnevarnejših mestih za koristi in ideje svojih največjih tlačiteljev in proti svoji mlastni interesu.

Toda zavest in misel našega naroda je bila v duhu že toliko ucepljena in utrjena, da je vse to na znotraj bridko občutil. Z notranjo bolestjo, se je mehanično pomikal slovenski vojak pod blestečimi se bajoneti, ki so ga tirali v bridko muko in smrt.

Ni bilo ne konca ne kraja trpljenja, človeški material je postajal vedno bolj izčrpan, domovi pa so bili razvaline in grobnice. Nade v rešitev, katero si je vsak predstavljal pred seboj v »svobodi« so že izginjale. Lakota in bolezen sta pričeli neusmiljeno gospodariti, priti je moralo do odločitve.

Trinogi pa so se v svojem divjem obupu posluževali, ko je takorekoč že zijal pred njimi prepad, na drugi strani pa so že prihajali prvi znaki skritih idej na dan, najskrajnejših sredstev.

Toda moč avstrijskega militarizma je pešala, iz vrst so jele vstajati skriti pogumni možje, ki so si pri nadčloveških naporih in nepopisnih mukah ostali še toliko pri moči, da so postali neustrašeni in jaki, da so zaobrili svojo fronto nazaj, za narodne interese in pridobivali vedno več moči. Narodna zavest je razpletla močno akcijo, ki je pripomogla do skorajšne srečne rešitve iz tujčevih krempljev.

Tudi med vojaštvom pri bivšem 17. pešpolku, ko so se pojavili takrat neustrašeni možje, ki so si upali kljub vsem strašnim posledicam postaviti se v bran proti pogubi in za narodna stremeljenja, medtem, ko je ljudska muka prikipela že do vrhunca strahote.

Stari izmozgani in odreveneli možje in družinski očetje so tvorili takrat po večini kader v zaledju in se mučili po frontah, doma pa so pod gladom ginevale njih bedne družine. Vsak je že napeto pričakoval razpada, toda morilci so tirali naprej ubogo ljudstvo v brezmiselno bojno akcijo. Pripravili so že 41. bataljon, ki je moral v kratkem nesti svojo kožo na morišče. Toda iz njegovih vrst sta se pojavila dva človeka, ki sta pretolkla vso dolgo dobo vojne in se vrnila že iz ujetništva iz Rusije. To sta bila korporala Hafner in Možina, ki sta po pravem mišljenju in izkušnjah razvidela, da je treba podvzeti pot k rešitvi. Razložila sta tovarišem za kaj se gre in da je potreba nastopiti h koncu. Vedela sta, da se pripravljajo Slovincem lasten dom združen z brati Srbi in Hrvati in za kake smisle gre cela vojna akcija. Pridobila sta svoje tovariše in sklenili so se upreti. Dovolj je bilo slovenske krvi za tujo nadvlado in velenemško ekspanzivnost. Dne 12. maja 1918 naj bi šel 41. maršbataljon na tirolsko bojišče. Med moštvo je pričelo vreti in zvečer se je vnela huda pobuna. Padali so strelji na vse strani in onemogočile so se brzojavne zveze. Povelje je bilo, da položi vse orožje, kar ni bilo z uporniki. Čuli so se klici: »Doli z vojno, dovolj je prelivanja krvi za druge interese. Mi smo Slovenci.«

Alarmirano je bilo moštvo nadomestnega bataljona, ki se pa ni hotelo bojevati s svojimi tovariši in rodnimi brati. V zmešnjavi se je mislilo od strani upornikov, da je to četa, ki misli napasti, zato so padli strelji proti njej in obležalo je nekaj mrtvih. Nemški in madžarski častniki so preoblečeni zbežali. Uporniki so zasedli vojašnice in postavili straže. Toda major Möbins je poslal svojega zaupnika na postajo St. Georgen brzojaviti na Dunaj, da se je garnizija v Judenburgu uprla. Civilno prebivalstvo je bilo na strani vojaštva, ker je bilo naveličano vojne.

Eden izmed mnogih.

Trgovec in posestnik v Ljubljani g. Ivan Podboj, na Sv. Petra cesti št. 95 je svojčas prostovoljno odstopil svojo trafiko našima tovarišema Belincu in Koželju, ter dal na razpolago brezplačno lokal v svoji hiši. Pred kratkim pa sta dobila tov. Belinc in Koželj na razpolago še bolj prikladen in obsežnejši lokal v poslopju prejšnje mitnice, kamor sta preselila svojo trafiko. Pri tej priliki se čutita dolžna izreči gosp. Podboju najtoplejšo zahvalo za ves čas jima izkazano dobroto s tem, da jima je omogočil ekstenzenco s trafiko.

V splošnem se mora priznati, da je g. Podboj invalidom v vsakem oziru zelo naklonjen in jima z vsemi sredstvi rad pomaga, če le more. Tako imamo vendar dobrotnika, ki je izjema med stoterimi drugimi.

Ako pogledamo druge hišne posestnike in kapitaliste po Ljubljani in tudi drugih mestih, moramo na žalost konstatirati, da se večina brani oddajati lokale v svojih hišah vojnim žrtvam za trafike, ako prav so bile iste že veliko let nastanjene v dotičnih prostorih. Ni jim popolnoma nič pri srcu, ako onemogočijo tem gladnim vojnim žrtvam izboljšanje položaja. — Invalide bacajo na cesto, lokale pa rajše dajejo bogatim vojnim dobičkarjem, ker lahko dobro plačajo. Zaščitite pa v tem oziru po zakonu ni, ker sploh revež nima nikjer pravice. Proste trafike so na razpolago in čaka na nje lepo število najpotrebnejših vojnih žrtev, katerih pa brez prostorov ne morejo dobiti.

Trgovine pa rastejo kakor gobe po dežju in vsi prejšnji takozvani »p. t.« so postali zares »pošteni trgovci«.

Kam pa to pride?

Naše vprašanje rešujejo v Jugoslaviji na podoben način kakor slab zdravnik zdravi težkega bolnika. Čas poteka, leta minevajo, vprašanje vojnih žrtev pa je še vedno tam, kjer je bilo. Obljuba leti na oblubo, potem dolgo, predolgo nič, potem pa spet kaka obljuba, prazna

tolažba, par dinarjev — kakor par kapljic v ognjeno morje, pa ostane vse lepo pri starem.

Človek se strme vprašuje, kako je to mogoče. Tujina gleda na nas in ne more razumeti, kako da v Jugoslaviji, kjer je toliko bogate in toliko še neizkoriščane zemlje, ni mogoče rešiti vprašanja vojnih žrtev. A mi? ... No, našim ljudem je to deveta briga. Le redko prde komu, ki govoranči o svobodni domovini, na misel, da bi se spomnil vojnih žrtev. Sicer bi nam s tem ne bilo prav nič pomagano, celo žalil bi nas, kdor bi nas omenjal pri frazarskih ceremonijah.

Je pa nekaj drugega. Kdo je osvobodil to našo domovino. Kaj nas ne preganjajo noč in dan vojne žrtve, ki se potikajo kakor splačene sence med nami. Vi vsi, ki govorite o vzvišenih ciljih in o svetosti pogodb, ali ne pomislite nikdar, da je najsvetejša tista pogodba, ki je pisana v zakonih narave, da je trajnejša, močnejša in svetejša, nego vsi minljivi sklepi mirovniških konferenc. Domovina sama jo je sklenila z nami tedaj, ko nas je poklicala pod orožje — in mi smo jo podpisali s svojim življenjem, s svojo krvjo. Ta pogodba je jasna: Mi rešimo domovino, ona nas. Mi ne gledamo na število žrtev, se ne obotavljamo, ne pomišljamo in ne računamo, ampak smo njeni brez pridržka, ona pa brez obotavljanja naša! To je naša pogodba, ki je ne izkrivi noben zofizem.

Kako izpolnjujejo naši odgovorni faktorji to pogodbo? Kaj so storili v petih letih? ... Mestoma so nas proglašali za nevarne elemente, mestoma so nas tolažili s plevami, mestoma pa so nastopili proti nam na tak način, da je završelo v masah vojnih žrtev kakor v oblakih pred točo.

Vsi, ki se čutite krive, preglejte naše vrste, preglejte naš položaj in povejte, ali govorimo resnico ali ne?

Kolikokrat se ravno pri nas naglašava beraštvo Avstrije, toda pojdite gledat, kako je tam kaj rešeno vprašanje vojnih žrtev. Sram, v dno duše sram nas je, da moramo govoriti tako, toda pravi pečat sramote pade na tiste, ki nam s svojim početjem izsiljujejo take besede. Kam nas to vede, gospoda, kam?

Izza časa, ko je v Ljubljani zboroval medzavezniški kongres za reševanje vprašanj, tičočih se invalidov, se spominjamo gospoda, ki je v debati o stroških za vojne žrtve izustil krilate besede: »Ako jim vse ugodimo (namreč vojnim žrtvam), kam pa to pride?«

Tako torej? Za nas je škoda denarja. Mi naj poginemo, naša deca naj shira zato, da bo nekoliko mogotcev lahko paševalo po naši zemlji in lagalo o ljubezni do domovine.

Kam pa to pride, gospoda?!

Kdor se boji stroškov za vojne žrtve, naj to premisli, dokler je čas. Kadar so enkrat žrtve tu, je tako vprašanje že — anahronizem. Mnogi so žrtvovali zdravje, mnogi življenje, premnogi svoje za domovino, sedaj pa naj pridejo na vrsto tisti, ki jih domovina še ni klicala. Samo neznamen drobec njihovega kapitala lahko čez noč reši invalidsko vprašanje.

To naj pomisli naša vlada in naši poslanci, kadar bodo v skupščini sklepali o našem zakonu.

Vojne žrtve smo tu in gaziti po nas se pravi, brodirati po krvi. Kam pa to pride, je vsakomur jasno.

Domišljavost.

Vsak pojav rodi svojo senco, tako tudi organizacija, ko se ustanavlja in se nahaja v povojih. Otroške bolezni organizacije so ravno tako mnogoštevilne, kakor so otroške bolezni otroka. Ena takih bolezni je domišljavost. Komaj se rodi organizacija, se ta bolezen pojavlja bolj ali manj izrazito pri ustanoviteljih, pri njenih voditeljih. V začetku je nekaj impmls vsemu delovanju, zavest, češ, na mojih ramah leži biti ali ne biti organizacije. Potem prehaja v bolešno bulo, katere se ne sme nikdo dotakniti. Niti z mislimi. Kako bi tudi ne, ko pa sem jaz ustanovil to organizacijo, jaz jo vodil iz težkih prvih trenutkov življenja, sedaj pa bi rad ti, ali oni tam prevzel vodstvo in mene celo odrinil? Saj mi ni za to, da bi res rad bil kot vodja te organizacije, ne, rad bi odložil, s hvaležnostjo predam v druge roke. Da. Ali kje so te druge roke? Sposobne namreč, ker nesposobnih je vse polno. Ni jih in to me žene in to me veže, da nočem dati vajeti iz rok. Bil bi greh, da bi prepustil poginu to, kar sem ustvaril in organiziral. In to bi se gotovo zgodilo, če odstopim. Ali bi ne bilo škoda? Zato pa se ne dam in

moram ostati na vrhu, naj velja kar velja. Sedaj bi se vsak vsedel notri, ko sem nekaj naredil. Ali kje so bili prej?

Tako in enako teko misli nekaterih ljudi, ki so imeli korajžo, sposobnost ali nekaj takega, da so ustanovil kaj, ali pa se dali izvoliti v odbor. Oni mislijo, ali bolje, si domišljujejo, da so nenadomestljivi, da samo oni so steber organizacije, društva in da z njih odstopom vse, če že ne razpade, pa vsaj ne uspeva in propada.

In gorje, če takm poveš besedico, če jim pokažeš, da ni tako pravilno, kakor postopajo, užaljš jih, groze z odstopom in z užaljeno-svečanim glasom ali pismom naznanjajo, da ni nobenega, ki bi jih nadomestil in da se bo društvo moglo razpustiti.

To je domišljavost, ki je že dozorela do najboljše štadija in tu res ni druge pomoči, nego operacijska mizica in nož kirurga.

V organizaciji vojnih invalidov se tudi opazujejo taki pojavi. Oni so bili neizbežni, neizogibni, kakor povsod v organizacijah, k so mlade in se razvijajo v močno, disciplinirano silo. Ali organizacija vojnih invalidov se izmotava iz svojih poveljev, stopa trdno, kažejo se že prvi uspehi — in vzporedno z njo poslednji pojavi domišljivosti tega ali onega funkcionarja.

Organizacija vojnih invalidov, je izvršni odbor je bolj kot kedaj postal središče in gonilna sila in zato se zadnji ostanki pojavov domišljivosti oglašajo, prete, odstopajo ... V sladki nadi, da pade organizacija zopet v nemoč, da podružnica ta ali ona več ne more eksistirati, da se jo mora razpustiti. Izvršni odbor postaja od dne do dne odločnejši v izvrševanju pravil, sklepov, bolj in bolj neomajen v svojem funkcioniranju in to poslednjim pojavom domišljivosti ni pogodu. Bula v poslednjem štadiju boli in zato se pojavi kakšna izjava oddaljenega funkcionarja, ki zakliče: »Ni nobenega sopsobnega tukaj razen mene ... a jaz odstopam. Užaljen sem, ker ste prestrogi n nočete razumeti, da sem jaz steber organizacije, a vi malenkosti. Zato odstopa steber, nenadomestljiv, da se porušijo tudi malenkosti. — Ali glej, malenkosti — izvršni odbor — se jača in se krepi v kljub odstopa stebra.

To sem privedel sem kot nekak primer, da lahko bolj razločno in jasno pokažem pojave otroških bolezni organizacij in društev. Saj so povsod isti. Vsaka organizacija pa ve, posebno pa nje izvršni odbor, da noben človek ni nenadomestljiv, da se lahko vsakega nadomesti in da organizacija ali društvo ni odvisno od enega človeka, posebno ne od takega, k trpi na tej bolezni.

Vsaka podružnica pa, kateri morda odstopi ta ali oni odbornik vsled vzroka kakoršnega-koli, postavi na njegovo mesto drugega in nje življenje gre svojo pot naprej in niti ne opazi nihče, da je nekdo, ki si je domišljeval, da vzame organizacijo brez njega hudič, izginil iz njenih vrst.

Ako pa podružnica vsled tega v resnici razpade — tudi to se včasih dogaja — je znamenje, da ni sposobna življenja, da je itak v resnici ni bilo, nego se je samo domišljevalo, da je bila, tedaj pa je najbolje za celotno organizacijo, da taka suha veja odpade. In čimprej tem bolje. Vsaj ne ovira rasta zelenih vej. Člani take podružnice so se zanašali ali naslanjala le na enega, so čakali morda le, da njim, kot posameznikom prileti pečen golob ali kaj takega, a splošnost organizacije jim ni niti v mislih. To niso člani, nego mrtve duše. In čim manj jih je v organizaciji tem bolj za organizacijo.

Naše gibanje.

* Izredni občni zbor v Kranju se vrši dne 10. t. m. Ravno isti dan se vrši tudi Ustanovni občni zbor v Velikih Laščah. Na shodih poročajo delegatje iz Ljubljane.

* Razglas. Podružnica udruženja vojnih invalidov v Krškem vabi vse organizirane in neorganizirane vojne invalide, vdove in sirote na shod, kateri se vrši v nedeljo dne 27. maja 1923 doopdan po deseti sv. maši v šoli na Bučki. V lastnem interesu vseh vojnih žrtev je, da se vsi udeležijo tega važnega shoda.

* Invalidska prireditve v Trzinu se je dne 27.V. t. l. izvršila z dobrim posetom občinstva. V lepo pripravljenem vrtu in notranjih prostorih delavskega doma se je razvila popolnoma domača in nepresiljena zabava. Dmoači orkester se je pošteno potrudil, da je z lepo ubranim komadi razvedril posetnike. Bogat srečolov je prinesel marsikomu poleg vseh želodčnih dobrot, ki so se nudile po paviljonih v oskrbi požrtvovalnih tovarišic, nepričakovano obdaritev. Posebno poželjenje pa je vzbudil »mali jagenček«, ki je ljubko pogledoval

iz odra licitacije, kdo bo njegov bodoči gospodar. Prinesel je srečo nekemu dobremu gospodu, poleg tega pa še društveni blagajni. — Tovariš Belina iz Ljubljane je v lepem nagovoru pozdravil navzoče. Družba se je po polnoči zadovoljna razšla želeč, da bi se nudila zopet kmažu taka zabava.

Razno.

Spreveda judenburških žrtev se je udeležila tudi skupina invalidov. Na čelu je šlo nekaj slepcev, ki so vzbujali splošno sočutje gledalcev. Deputacija podružnice Zagorje je prinesla lep sveži venec, ki ga je nosila pred skupino invalidov v sprevedu in ga položila na grob. Naše Udruženje je poslalo tudi svojega govornika v osebi bivšega kapetana o. Božidarja Nedića od središnjega odbora iz Beograda, ki se je nazaj grede iz kongresa v Splitu potrudil počastiti spomin padlih žrtev z lepim govorom, katerega prinašamo v tej številki. Izvršni odbor je imel svojega zastopnika v odboru in je tudi daroval primerno vsoto za sirote judenburških žrtev, mesto venca na krste.

— Brzo uradovanje. Prejeli smo dopis, ki ga v ilustracijo razmer objavljamo v celoti. Podpisani sem vložil pred dvema letoma t. j. 6. marca 1921, potom državnega urada upraviteljstva invalidskega doma v Dolenjskih Toplicah, pravilno kolekovano prošnjo 2 Din in 5 Din za odgovor, v svrhu priklopite k tobačni trafiki — namesto — osebe, ki ni bila upravičena po invalidskih uredbah in zakonu voditi trafike nadalje. Javnost se bode mogoče začudila, da to ne more biti resnično, ker je že poteklo več časa, toda gospodom se mogoče ne zdi tako dolgo, samo 2 leti je že poteklo 6. marca t. l. Omeniti moram, kar me tudi interesira, podati javnosti v spoznanje kako na Invalidskem odseku streljajo kozle brez vsake puške in brez smodnika oziroma zdroba, in sicer iz teh razlogov, ko ne odgovarjajo prošnjam oziroma vprašanjem dosledno tako, kakor prosilec prosi. Toda poslušajte in začudili se boste! Dne 20. marca t. l. sem potom upraviteljstva Invalidskega doma v Celju vložil prošnjo za pospešitev ugodne rešitve, in obenem vprašanje, kje je moja kolekovano poslana prva prošnja in kedaj bode rešena. A odgovorilo se je pod opr. št. 5850/23 tako smešno, da odgovor sploh ni bil v skladu z mojim vprašanjem. Pravijo, da se sestavi nekaka komisija, katero sestavljajo že ne vem koliko časa. Toda gospodje vprašam vas, jeli li bila sestavljena komisija v letu 1921? Prošnjo, katero sem spisal in poslal, je bila spisana prav po šolarsko, tako da jo zamore učenec drugega ali tretjega razreda, ki se zanima kolikor toliko za učenje, čitati. Res, z vašim odgovorom, ki ste mi ga poslali, me imate za neumnega, ko mi take reči sporočate in priporočate, ko sploh prosil nisem. Prosim vas, blagovolite uslišati to prošnjo: Pošljite samokres, da storim konec obupnemu življenju, da bo potem lahko javnost sodila delo, katero izvaja omenjeni urad. Želeti bi bilo, da bi se uradništvo omenjenega odseka zavedalo, da nosi veliko odgovornost napram narodu, ki plačuje ogromne visoke davke z namenom, da se pozabljenim vojnim žrtvam pomaga do eksistence. Se vam podpisujem z odličnim spoštovanjem 100odstotni vojni invalid; ampt. l. noge nad kolenom; pohabljen levo roko in drugo; tak prosim že nad štiri leta meni primerno eksistenco. Alojzij Hudoklin, »Inv. dom«, Celje.

Za tiskovni sklad so darovali sledeči: Potisk Miroslov, sodni sluga v Kočevju, Din 5.—; Majcenič Fran, trafikant v Kočevju, Din 5.—; Jakovac Anton, krojač v Kočevju, Din 5.—; Videtič Joško, klepar v Trzinu, Din 20.—; N. Žagar v Konjicah, Din —25; Stanjko Matevž v Kranju Din 6.50; Zajc Franc, krojač v Ljubljani, Din 25.—; Odgovorni urednik »Voj invalida«, Din 5.—; Smrekar Ivana, Sv. Lenard, Din 5.—; Fricko Juvan, Ljubljana, Din 4.—; Bizjak Anžon, oficijant v Kočevju, Din 3.50; Kapetan Jurišič, predsednik Izvršnega Odbora v Splitu, Din 11.—; Gospa Karolina Slatinšek, Zagorje ob Savi poravnava za žalitev predsednika podružnici Udruženja voj. inv. v Zagorju Joško Valanta Din 50.—. Skupaj Din 145.25.

Znakov ima Izvršni odbor zopet dovolj na razpolago. Naročajte.

Listnica uredništva. Da smo mogli že v tej številki objaviti poročila s kongresa, jo izdajamo nekoliko po terminu. Vsled preobilice gradiva in pomanjkanja prostora smo morali marsikaj odložiti za prihodnjo številko. Prosimo torej potrpljenja. — Govor našega zastopnika, ki ga je govoril pri slovesnem pogrebu judenburških žrtev in Iv. Endlicherja, prinašamo na drugem mestu v izvorniku, ker nismo hoteli rušiti lepe melodike vznesenih in iskrenih besed tov. Nedića.

Odgovorni urednik: Franc Belinc.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.